

Mine drømme  
har en anden  
virkelighed

Charlotte Inuk  
og hendes forfatterskab



# Mine drømme har en anden virkelighed

Charlotte Inuk  
og hendes forfatterskab

*Redigeret af  
Marianne Larsen og Moritz Schramm*

© Forfatterne og Syddansk Universitetsforlag 2015  
University of Southern Denmark Studies in Scandinavian Languages and Literatures vol. 124  
Tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S  
Sats og omslag Donald Jensen, Unisats Aps  
Omslagsillustration: *Hypnos*. From the *Spectacles* series, 2002. Digitally manipulated photographic print. Copyright: Estate of Greg Daville. All rights reserved.  
ISBN: 978 87 7674 884 5

*Mine drømme har en anden virkelighed* er trykt med støtte fra:

Det Frie Forskningsråd Kultur og Kommunikation via bevilling til *Network for Migration and Culture: The Interrelations of Migration, Culture and Aesthetics (NMC)*  
Det humanistiske fakultet, Syddansk Universitet



Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden mangfoldiggørelse af denne bog er kun tilladt med forlagets tilladelse eller ifølge overenskomst med Copy-Dan

Syddansk Universitetsforlag  
Campusvej 55  
5230 Odense M

Tlf. 6615 7999  
Fax. 6615 8126  
www.universitypress.dk

# Indhold

Marianne Larsen og Moritz Schramm <i>Indledning</i>	9
Minder og møder I	
Marianne Larsen <i>I det blå</i>	21
Claus Sylvest <i>De øjne var langt ældre ...</i>	23
Ali Smith <i>En historie om kærlighed</i>	31
Læsninger I	
Inuks romaner fra 1980'erne og 90'erne	
Anne-Marie Mai <i>Landet som ikke er</i>	41
Christian Yde Frostholt <i>Vi skal vokse hele tiden</i>	51
Christian Benne <i>Voxentunge. Bemærkninger til en debut</i>	53
Steffen Larsen <i>I kærlighedens tjeneste</i>	59
Anne Scott Sørensen <i>En generation får stemme: 68'ernes børn i Lotte Inuks tidlige romaner</i>	67

Moritz Schramm  
*Magt, køn og performativitet. Lotte Inuks Regina-trilogi  
og Huset med den røde postkasse* 77

Hans Petter Laberg  
*"Jeg kender de voksnes hemmelige blikke"!  
(Et intervju med Lotte Inuk, 2001)* 97

## Minder og møder II

Anne-Mette Riis Rasmussen  
*Nattog til Stockholm - møde med en rejsefælle* 109

Lonni Krause  
*Du fortalte mig,* 113

Sternberg  
*Kattene* 117

Inge Lise Hornemann  
*Litteraturens grundfjeld* 119

Gordon Walmsley  
*Inuk* 121

Thomas E. Kennedy  
*Belles Lettres* 123

## Læsninger II

### *Sultekunstnerinde (2004)*

Dag Heede  
*"Det var næppe ordet".  
At undslippe kategorier i drift og skrift* 129

Camilla Schwartz  
*At være og ikke være – det er drømmen. Emotionel ambivalens  
i Lotte Inuks Sultekunstnerinde* 145

Mads Julius Elf <i>Sult</i>	155
Kirsten Thisted <i>Kolonist i fåreklæder</i>	161
Moritz Schramm/Kirsten Thisted <i>En grønlandsk forfatter? Charlotte Inuk og "Menneskenes Land"</i>	171
Sten Pultz Moslund <i>'Sitrende tilstedeværelse': Sansegeografier og migratorisk æstetik i Lotte Inuks Sultekunstnerinde</i>	195
Minder og møder III	
Peter Q. Rannes <i>Beskrivelse af Smedehuset</i>	217
Hermann Starheimsæter <i>Katteliv på Rhodos og i København</i>	229
Salma Rajathi <i>Visit to Pondicherry</i>	235
Adam Czerniawski <i>Just friends</i>	239
Bedartha <i>The Trip</i>	243
Erik Kock <i>Mesostic til Inuk</i>	249

## Læsninger III

### *Store dyr* (2008)

Ann-Sofie Lönngren

*Queera animaliteter. Charlotte Inuks roman Store dyr  
i relation till en litterär tradition*

253

Moritz Schramm

*Empati og masse mord: Erindringspolitik, dyreetik og  
kønsopløsning i Charlotte Inuks Store dyr*

265

Gorm Larsen

*Begær, etik og fortællingens (de)komposition i  
Charlotte Inuks Store dyr*

291

## Minder og møder IV

Ursula Andkjær Olsen

*Animal Studies*

307

Elisabeth Friis

*Valentin på Vela'sk*

309

Hans Petter Laberg

*Aldri her*

311

Aleksandar Sajin

*Åh Kæreste Inuk*

315

Mariët Meester

*The Patroness*

317

Litteraturliste

325

CV – Charlotte Inuk

327

Bidragydere

333



# Indledning

”Jeg har altid rejst efter solskin. Så er de andre ting fulgt med”.<sup>1</sup> Udsagn som dette er typisk for Charlotte Inuk (tidligere Lotte Inuk), der siden sin dobbelte romandebut hos Borgens forlag i 1982 har levet som selvstændig forfatter. Forud for romanerne udgav hun en del andre litterære tekster: i 1976 som 11-årig en fortsættelsesroman i tretten afsnit i den grønlandske avis *Sermitsiaq*, senere digte, atter en fortsættelsesroman i Grønland og ikke mindst novellen *Gry*, som hun vandt en landsdækkende novellekonkurrence for unge med som 15-årig.<sup>2</sup> Offentligheden blev imidlertid især opmærksom på hende efter romanerne *Maria Mia* og *Mona Måneskinsdatter*, som hun publicerede to år senere på Borgens forlag. Begge romaner fik en strålende modtagelse: Bøgerne bliver omtalt som ”to overvældende bøger”, der er ”tænksomme og stilrene”.<sup>3</sup> De er, ifølge en anden anmelder, ”så fulde af ømhed, smerte og forvirring, så fantasifulde og så poetiske”.<sup>4</sup>

Siden hen er det blevet til 14 romaner, en række noveller, fire børne- og oplæsningsbøger, en erindringsbog om at vokse op i 1970’erne plus enkelte oversættelser fra engelsk, svensk og tysk.<sup>5</sup> Især de tidlige bøger er ofte blevet klassificeret som ungdomsbøger – stik imod Inuks egne ønsker. Hun har snarere gang på gang afvist genren. I 1995 skrev hun eksempelvis om ’ungdomslitteratur’: ”Bare ordet gør mig helt deprimeret! Syg og dårlig! Ungdomslitteratur, det lyder som det mest flygtige, man kan forestille sig”.<sup>6</sup> Litteraturhistorisk skriver de første bøger sig

1 Torben Benner: ”Med solen i Panden”, i: *Det fri Aktuelt*, 11.12.1993.

2 Novellen udkom i 1980 i *Politiken* og i 1981 i antologien *Gry og andre noveller* hos Gyldendal.

3 *BT*, 16.6.1982.

4 *Aarhus Stiftstidende*, 30.6.1982.

5 Se om hendes udgivelser hendes CV sidst i bogen.

6 Lotte Inuk: ”Livet og skriften”, i: Anne Mørch-Hansen (red.): *Forfattere fortæller*. København 1995, s. 21-34, her: s. 29. Afvisningen af genren bygger hos Inuk på den generelle indstilling om, at bøger ikke skal skrives med blik på bestemte ”målgruppe-ideér”, som hun udtrykker det i essayet (ibid.: 24). At skrive for nogen

ind i opgøret med 1970'ernes til tider tunge socialrealisme. I stedet for brugslitteraturen med fokus på social elendighed og tristesse fokuserer Inuk på eventyrene, drømmene og fantasiens kraft. Stilistisk benytter hun sig af en bevidst subjektiv, personlig og delvist meget eksperimenterende fortællestil og åbner op for en æstetisk vej, der med afsæt i sin kunstneriske egenart udfordrer samfundets konventioner. Når personer i Inuks romaner forsvarer børns indre eventyrland, og når nogle helte med fantasiens kraft svæver bort over husenes tage, kan dette tolkes som anerkendelse af den enkeltes frihed og afvigelse. Ligesom andre forfattere i denne periode stræber Inuk med disse tilgange efter at åbne det "blå rum", der kan give plads til kunstnerisk kreativitet.<sup>7</sup>

Tematisk er de første bøger præget af emner, der er typiske for 1980'erne. Centralt står i begyndelsen især barnets indre eventyrverden, der er truet i overgangen til voksenverdenen, senere fantasiens magt, bz-miljøerne og ikke mindst den grænseoverskridende kærlighed, der ikke tager "hensyn til petitesseer som alder, farve, tro – og køn", som en af personerne i Inuks tidlige romaner udtrykker det.<sup>8</sup> Samtidig er der ofte tale om marginaliserede eksistenser i udkanten af samfundet, der ikke er bundet til et bestemt sted. Rejsen og bevægelsen er vigtige temaer i især de tidlige bøger. I et forfatterportræt i dagbladet *Information* skriver Anne Mørch-Hansen i 1993:

Inuk skildrer interrail generationen, født med en sæk på ryggen, kviksølv i røven og udlængsel dunkende i blodet. Rejsende unge i stadig bevægelse fysisk og mentalt, som typisk tjener til dagen og den videre rejse ved gøgl og gadehandel. De er stedkendt i Europa, ofte i storbyernes randområder blandt andre omrejsende folkefærd.<sup>9</sup>

Inuk bor i denne periode selv for det meste i udlandet; efter den dobbelte romandebut i 1982 flytter hun til Frankrig, hvor hun bor i mere

---

har for Inuk intet med kunst at gøre; i realiteten er det snarere historierne der "finder frem til en", som hun udtrykker det (ibid.: 27). Alt andet er at tale ned til læseren, patroniserende, nedladende. Hun konkluderer derfor: "Jeg synes ikke der er *brug* for ungdomslitteratur. [...] Jeg synes der mangler *gode* bøger, for unge og for alle mennesker" (ibid.: 29).

7 Se Søren Ulrik Thomsen (1996): "Farvel til det blå rum", i: Søren Ulrik Thomsen: *En dans på gloser*. Vindrose: København, s. 113-152.

8 Lotte Inuk: *Søskendesjæle*, s. 29.

9 Anne Mørch-Hansen (1993): "Unik Inuk", i: *Information*, 8.12.1993.

end to år, inden hun bagefter opholder sig i længere perioder i eksempelvis Portugal, Italien og England – siden 1984 dog med fast base i København.<sup>10</sup> Dér deltager hun også i litterære debatter og diskussioner. Hun optræder som ung forfatter i fjernsynsudsendelsen *Bazar* og bliver løbende portrætteret i aviser og journaler – hvor især den blå farve, hun klæder sig i, og som hendes værelse er malet i, skaber opsigt. I forfatterportrætter fremstår hun i denne periode typisk som ”blå indianer”, som ”turkisblå vandmand” eller som forfatteren, der sidder på en ”blå sky” i sit ”blå værelse”.<sup>11</sup> Enkelte billeder får nærmest ikonstatus i visse kredse. Samtidig er hun selv med til at interviewe vigtige kulturpersonligheder. Eksempelvis udgiver hun ved siden af sine litterære værker interviews med Martin Hall, Anne Linnet, Jarl Borgen, Thomas Winding og Astrid Lindgren. Et planlagt interview med Michael Strunge blev derimod aldrig lavet.<sup>12</sup> I hele perioden sigter Inuk efter at udvide virkeligheden, at skabe en kunstnerisk verden, der kan påvirke og muligvis overvinde tidens voldsomme politiske og eksistentielle adskillelser. Ligesom Michael Strunge, der med blikket på Muren i Berlin drømmer om poesiens og kunstens grænseoverskridende kraft, stræber Inuk efter en anden virkelighed, der skal søges og fremskrives i kunsten.<sup>13</sup>

Igennem hele forfatterskabet holder Inuk fast i denne grænseoverskridende søgen. Litteraturen er for hende altid mere end blot en afbildning af virkeligheden. Den er med til at skabe en ny virkelighed. Litteratur og kunst har en samfundsforandrende kraft. Drømme og fantasien har en anden virkelighed i sig, som potentielt kan påvirke vores måde at se verden på. Eksempelvis bliver den ”Elskede”, der ikke er præget af de traditionelle kønsroller, men bærer et væld af nuancer af forskellige menneskelige egenskaber i sig, i en af romanerne omtalt som en ”person der ikke findes, og aldrig har eksisteret, som andet end en drøm, et håb, en fantasi”. Men alligevel kan denne person virkeliggøres igennem sproget og litteraturen: ”Og alligevel er det altid som om

---

10 Se om den biografiske baggrund vores skitse til et CV sidst i bogen.

11 Se f.eks. Steffen Larsen: ”En turkisblå vandmand”, i: *Det fri Aktuelt*, 8.12.1993 og ”Hun sidder på en blå sky”, i: *ALT for damerne* 4/86, s. 22-24.

12 Se Lotte Inuk: ”Flyv, Mikael, fly! Om tre døgn i Berlin og et interview, der aldrig blev lavet”, i: *Børn og bøger*, december 1988, s. 20-23.

13 Om Strunges blik på Berlinmuren, se Moritz Schramm: ”Mellem utopi og desillusion. Michael Strunges fascination af Vestberlin”, i: Anne-Marie Mai og Jørgen Aabenhus (red.): *En bog om Michael Strunge*, Borgens forlag 2008, s. 63-83.

ordene alene, 'Min elskede', hver gang de hviskes eller skrives eller bare tænkes, danner form til et væsen, et rigtig levende væsen, der *findes* et eller andet sted i verden".<sup>14</sup> Livet og skriften er på denne måde vævet ind i hinanden. Livet påvirker ikke bare det, man skriver, men det, man skriver, er også med til at forme den virkelighed, man færdes i – med Inuks ord: Skriften "skaber det man lever".<sup>15</sup>

Inuk har succes som forfatter. I 1988 modtager hun H.C. Andersens Prisens æresdiplom for romanen *Tania Tiara*, i 1993 modtager hun Kulturministeriets Børne- og Ungdomslitteraturpris – formentligt som den eneste prismodtager, der helhjertet afviser kategorien børne- og ungdomslitteratur. Hendes værker får for det meste glimrende anmeldelser. Inuk skriver "imponerende", kan man læse om hende; hendes forfatterskab er "sanselig og farlig";<sup>16</sup> og *Syv uger før Brasilien* omtales som et "utroligt værk".<sup>17</sup> Men hendes bøger passer ikke til de traditionelle kategorier inden for den litterære verden. De bliver snarere, som hendes senere forlagsredaktør Anne Mørch-Hansen iagttaget, typisk at finde "udenfor litteraturhistoriens systematiske kasser".<sup>18</sup> I 1992 bliver hendes værker i *Politiken* sågar direkte omtalt som 'udanske' – af anmelderen Gunnar Jakobsen dog udelukkende ment som ros:

En af de helt tomhændede inden for anmelderstanden bebrejdede mig engang, at jeg kaldte Lotte Inuk "udansk". Enhver anden ville forstå, at det naturligvis var en ros, der løfter hende ud over det banale, og som giver hende en ret præcis placering. Hun er udansk i sin livsgrådighed og i sin stil.<sup>19</sup>

---

14 Lotte Inuk: *Syv uger før Brasilien*, København 1996, s. 113.

15 Inuk: *Livet og Skriften...*, s. 26. I essayet forbinder hun denne nødvendighed for at skabe sin egen virkelighed gennem bøgerne med hendes opgør med 1970'ernes socialrealisme. I hendes egen ungdom blev det klart for hende, at "det liv jeg gerne ville leve, det fandtes der ingen modeller for" (ibid.: 25). Hun kunne, fortsætter hun, "ikke bruge andres versioner eller bud til noget. – Jeg måtte selv gå ud og skabe det" (ibid.: 25-26). For Inuk er dette formentligt gældende indtil i dag: At skabe sit eget liv gennem kunst og litteratur indebærer at skrive de virkeligheder frem, der endnu ikke findes, og som de andre ikke fortæller om.

16 Anne Poulsen: "Sanselig og farlig", i: *Politiken*, 8.12.1993.

17 Dorte Roholte: "Scenen er Reginas", i: *Børn og bøger*, 1996, s. 16-17.

18 Anne Mørch-Hansen: "Unik Inuk", i: *Information*, 8.12.1993.

19 Gunnar Jakobsen: "En ild af længsel", i: *Politiken*, 6.8.1992.

Vanskelighederne med at placere Inuks værker fortsætter indtil i dag. Også de senere bøger, eksempelvis *Sultekunstnerinde* fra 2004 eller *Store dyr* fra 2008, falder uden for de traditionelle bokse, som man er vant til at arbejde med i litteraturforskningen. De to sidstnævnte romaner modtages positivt – især *Sultekunstnerinde* skaber positive overskrifter – men man fornemmer en tydelig vanskelighed ved at forholde sig til værkerne hos mange anmeldere. Det dansk-grønlandske kulturmøde, som er en vigtig del i romanen, og som Inuk for første gang i dansk litteraturhistorie beskriver fra et 'dansk' barns perspektiv, bliver eksempelvis for det meste forbigået i mediernes omtale. Og i sin anmeldelse af den delvist surrealistiske roman *Store dyr* påpeger Peter Stein Larsen lidt forvirret, at "bogen ikke ligner noget andet dansk værk fra de seneste år".<sup>20</sup> Selv 33 år efter romandebuten som 17-årig er Inuk fortsat en særling i den danske samtidslitteratur: i vid udstrækning anerkendt og respekteret, men svær at placere.

I anledning af hendes 50-års fødselsdag i februar 2015 har vi besluttet at udgive foreliggende bog om Inuk og hendes forfatterskab. Bogen indeholder essayistiske og videnskabelige læsninger af hendes værker, der betragtes fra forskellige perspektiver og med forskellige tilgange. Samtidig er bogen ikke forbeholdt videnskabelige læsninger. Vi ser i bogen ikke kun på forfatterskabet, men også på personen bag bøgerne. Inuk har de seneste årtier også som person sat sine aftryk på de litterære miljøer i Danmark – og udenfor. Eksempelvis har hun været en af de danske repræsentanter på det intereuropæiske togprojekt *Literaturexpress 2000*, hvor 104 forfattere fra de forskellige europæiske lande i seks uger rejste sammen tværs gennem Europa (fra Lissabon til Moskva), hun har deltaget i internationale konferencer og seminarer om kønspolitiske og dyreetiske problemstillinger (f.eks. konferencerne *Meet animal meat* i Uppsala i 2009, *Gender Odyssey* i Seattle i 2011 og 2012 og *ICAS, Institute for Critical Animal Studies*, i Prag i 2011), hun har gennem mange år engageret sig i *Danske Skønlitterære Forfatteres* bestyrelse, og hun har i en længere periode været vært for *Salon Indigo* på Cafe Vela på Vesterbro, hvor hun har sat litteratur-, kultur- og kønspolitiske emner til diskussion. Blandt de deltagende gæster var blandt andet Jacob Holdt, Linda P., Simona Abdallah, Mette Moestrup, Saadat

---

20 Peter Stein Larsen: "Af kærlighed til dyr og mennesker", i: *Kristeligt Dagblad*, 4.11.2008.

Munir, Gritt Uldahl-Jessen, Leonora Christina Skov, Kristina Nya Glaf-fey, Elisabeth Friis og mange flere.<sup>21</sup>

En vigtig del af Inuks liv som forfatter har desuden gennem mange år været hendes hyppige brug af opholdssteder for forfattere i Danmark og rundt omkring i verden; hun var en af de første gæster i det nyindrettede Smedehus på Hald Hovedgaard (som hun siden ofte har brugt), og hun har løbende været på besøg i internationale "Writers retreats", eksempelvis i *The Ledig House Foundation* i New York i 2002, i *The Ucross Foundation International Artist Retreat* i Wyoming i 2007 eller i *The Sangam House International Writers Residency* i Tamil Nadu i Indien i 2008. Desuden har hun været gæst i danske institutioner, eksempelvis i det *Danske Institut* i Athen, i det *Skandinaviske Institut* i Rom, i *San Cataldo* i Italien og i *Brechts hus* på Fyn. Mange af hendes værker er blevet skrevet disse steder, hvor hun har for vane at lade sig opsluge af litteraturens verden og forsvinde fra den sociale virkelighed i lange perioder. Under disse ophold har hun gennem årene opbygget et bredt netværk blandt internationale kollegaer, der i mange tilfælde har udviklet sig til venskaber på tværs af køn, alder og nationalitet. Som man kan læse i mange af de bidrag, som internationale kollegaer har skrevet til bogen, råder hun over en imponerende udstråling. Samtidig er der også tale om indflydelser og gensidige påvirkninger. Et eksempel er den engelske forfatter Ali Smith, som hun i 2002 har mødt i *The Ledig House Foundation* i New York under arbejdet på romanen *Sultekunstnerinde*. De to forfattere blev ikke kun gode venner under opholdet, men har åbenbart også i høj grad påvirket hinanden: Inuks roman *Sultekunstnerinde* er blevet til under dette ophold, og Ali Smiths roman *The Accidental* fra 2005 (dansk: *En fremmed banker på*, 2006). Romanen, der senere vandt den renommerede Whitbread Book Award og var blandt finalisterne til Man Booker-prisen, er tilegnet Inuk, og hovedpersonen i romanen synes også at bære træk af Inuk.<sup>22</sup>

---

21 Se Salonens facebook-side (<https://www.facebook.com/salonindigoCPH>) og artiklen om Inuk på Wikipedia ([http://da.wikipedia.org/wiki/Lotte\\_Inuk](http://da.wikipedia.org/wiki/Lotte_Inuk)).

22 Tilegnelsen ("For Inuk Hoff Hansen / So far away, so close") henviser til titlen på Wim Wenders film *In weiter Ferne, so nah* fra 1993 (dansk: *Så nær, så fjern*), som er en selvstændig fortsættelse af *Der Himmel über Berlin* fra 1987, der havde kultstatus i 1980'erne. Den franske plakateur for Wenders film fra 1993 (*Si loin, si proche*) hang i mange år i stuen i Inuks lejlighed, hvor hun bl.a. sammen med Ali Smith tilintetgjorde en hel del skotsk whisky gennem årene. Tilegnelsen kan således læses som en henvisning til den nærhed, som begge på trods af

I foreliggende bog findes dels personlige minder om Inuk og hendes værker, dels litterære tekster og videnskabelige-essayistiske læsninger. Teksterne er for det meste – med enkelte undtagelser – gengivet på deres originalsprog, dvs. hhv. på dansk, engelsk, svensk og norsk. Ligesom Inuks egne bøger, der ofte falder uden for alle kategorier og snarere er hybride genreblandinger, udfordrer også foreliggende bog nok de traditionelle grænser for bøger og antologier; der er tale om et sammensat hybridprodukt, en 'bastard', i hvilken dybt personlige indtryk står side om side med nøgternt distancerede læsninger af værkerne.

Bogens cover viser den engelske kunstner Greg Davilles værk "Hypnos", fra serien *Spectacles* (2002). Greg Daville hørte indtil sin død i 2008 til en af Inuks allernærmeste venner. Han havde også stået bag coveret til romanen *Ventedage* i 1999. Bogens titel er taget fra et kort tekstuddrag, som Inuk læste op under rejsen med *Literaturexpress 2000*, og som hidtil kun er tilgængeligt på tysk og fransk. At drømmene ikke kun *er* en anden virkelighed, men også *har* en anden virkelighed, der kan bringes i spil mod den eksisterende virkelighed, er en del af pointen her. I tider, hvor alt går op i tal og regneark, peges der her på det konstruktive og udfordrende element i fantasien og kunsten: Citatet peger på selve den mulighed, at der findes en anden virkelighed, der kan bruges, anvendes, stræbes efter. I sidste ende er det formentlig denne stræben efter en ny og anderledes virkelighed, der er drivkraften bag Inuks værker.

Marianne Larsen og Moritz Schramm, november 2014

### *Tak til:*

Vi er alle involverede personer dybt taknemmelige, også dem, der er mindre synlige: Rowena Easton og Annabel Tarrant for at skaffe "Hypnos" af Greg Daville og for at give tilladelse til, at vi kunne bruge den som cover, René Jean Jensen for sin oversættelse af Ali Smiths fortæl-

---

den geografiske afstand føler til hinanden, men muligvis også til deres fælles referenceramme i populærkulturen.

ling, Hilde Schramm for praktisk støtte, Merete Hoff Hansen for at kunne bevare hemmelighederne og for at holde os ryggen fri i afgørende timer, Michael Karlsson Pedersen for oversættelsen af Christian Bennes bidrag til dansk og ikke mindst Gordon Walmsley og Adam Paulsen for sproglig korrektur af enkelte bidrag.